

Instytut Zachodni
im. Zygmunta Wojciechowskiego

Konferencja

Niemcy dzisiaj.

Debata w Instytucie Zachodnim

27-28 listopada 2018 r.

Instytut Zachodni / 61-854 Poznań, ul. Mostowa 27 a / sala konferencyjna / V piętro

ZAŁOŻENIA KONFERENCJI

I Krajobraz polityczny w Niemczech

Wybory do Bundestagu (2017) ukazały przeobrażenia w niemieckim systemie partyjnym. Pozycja partii ogólnospołecznych (*Volksparteien*) – *CDU/CSU* i *SPD* osłabła. Zwiększa się znaczenie partii średnich, będących w l. 2014-2017 w opozycji (*FDP, AfD, Die Linke, Sojusz 90/Zieloni*). Ponad 20% głosów padło na partie krytyczne wobec istniejącego systemu (*Die Linke* i *AfD*). Pierwszym następstwem zmian były olbrzymie problemy z powołaniem rządu dysponującego poparciem większości parlamentarnej. Czy pogłębiająca się fragmentacja i polaryzacja niemieckiego systemu partyjnego jest zjawiskiem trwałym? Czy można mówić o kresie dominacji *Volksparteien* na niemieckiej scenie politycznej? Jaka przyszłość czeka *CDU/CSU* i *SPD*? Czy model *Volksparteien* skupiających w sobie różne grupy społeczne już się w Niemczech wyczerpał? W jakim kierunku będzie ewoluować *Alternative für Deutschland* i jak będzie oddziaływać na rozwój systemu partyjnego?

II Niemcy wobec kształtu Unii Europejskiej: status quo czy zmiany?

Państwa Unii Europejskiej stoją przed poważnym wyzwaniem dotyczącym tego, w jakim kierunku powinny iść zmiany instytucjonalne projektu europejskiego. Reformy strefy euro warunkują rozwijanie tego projektu, lecz zarazem niosą ze sobą ryzyko realizacji scenariusza Europy dwóch prędkości. Dla części państw Europy Środkowo-Wschodniej oznaczałoby to oddalenie od rdzenia wspólnoty. Problem ten rozpatrywany jest ze szczególną wnikliwością w Niemczech, odgrywających rolę lidera i motoru procesu integracyjnego w Europie. Jakie propozycje padają po stronie niemieckiej i jakie są opinie przedstawicieli władz i specjalistów odnoszące się do innych niż niemieckie koncepcji reform UE/strefy euro? Czy kwestie dotyczące przyszłości UE/strefy euro zostaną rozstrzygnięte zgodnie z preferencjami Berlina i Paryża? Jaka rola – z punktu widzenia Niemiec – przypadnie państwom Europy Środkowo-Wschodniej/Grupie Wyszehradzkiej w procesie przekształceń UE?

II Globalne zaangażowanie Niemiec i Polski

Niemcy są aktywnym kreatorem polityk globalnych, dotyczących m.in. regulacji konfliktów zbrojnych, rozwiązywania problemów migracyjnych i uchodźczych, pomocy humanitarnej, realizacji Milenijnych Celów Rozwoju czy ochrony klimatu i wykorzystania energii. W 2019 r. Niemcy zostaną niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ i wspólnie m.in. z Polską, niestałym członkiem RB od 1.01.2018 r., będą współdecydowały o procesach pokoju i bezpieczeństwa na świecie. Jak Polska i Niemcy patrzą na kwestie globalne? Czy obaj partnerzy będą współpracowali w tworzeniu stabilnego środowiska międzynarodowego? Jakie są podobieństwa i różnice stanowisk odnośnie do kwestii rozwiązywania konfliktów zbrojnych i stabilizowania obszarów konfliktogennych? Czy prawdopodobne jest przyjęcie przez Niemcy i Polskę wspólnego stanowiska dotyczącego regulowania migracji do Europy? Czy Polska i Niemcy prowadzą porównywalne polityki rozwojowe i działania humanitarne?

IV Rewolta 1968 i jej skutki – z perspektywy współczesnej

Wydarzenia '68 wpłynęły na życie polityczne, społeczne i kulturalne nie tylko ówczesnej Republiki Federalnej, ale też na losy późniejszych pokoleń. Jakie znaczenie mają one dla współczesnych Niemiec? Czy w 50. rocznicę rewolta studenckiego nadal budzi zainteresowanie opinii publicznej? W centrum rozważań panelistów znajdzie się przede wszystkim kwestia spuścizny '68 roku, a ich zadaniem będzie ocena znaczenia wydarzeń '68 dla współczesnych Niemiec. Ważne dla podtrzymania pamięci o tamtym okresie jest ustalenie, który z ówczesnych postulatów studentów można uznać za szczególnie istotny z dzisiejszej perspektywy? Jaki był ich rezonans w b. NRD? Jak dalece wydarzenia i przeżycia generacji '68 stały się tematem (tworzywem) dla literatury i sztuki? Jak postrzegani są aktorzy ruchu studenckiego obecnie? Jak młoda generacja ocenia rewoltę 1968 i jej skutki?

V Przemiany pamięci historycznej na pograniczu polsko-niemieckim

Pogranicze polsko-niemieckie stanowi szczególną przestrzeń dla funkcjonowania pamięci historycznej. Jest to obszar oddziaływania na siebie dwóch tradycji historycznych, w dodatku podlegających zmianom na przestrzeni czasu. Przemiany dokonują się wprawdzie w zróżnicowanym stopniu po obu stronach granicy, lecz czy nie można jednak mówić o transformacji pamięci historycznej na pograniczu polsko-niemieckim, skoro mamy do czynienia z coraz widoczniejszym uwrażliwieniem na punkt widzenia drugiego partnera? Na przykład po stronie niemieckiej jedna z instytucji kulturalnych chce zaprezentować perspektywę polskich osadników Ziemi Zachodnich, inne natomiast posługują się nowatorskimi formami materiałów dydaktycznych (polsko-niemiecki podręcznik do historii, nowy przedmiot stosunki polsko-niemieckie dla uczniów pogranicza itp.).

Program

Wtorek 27.11.2018

10.30 REJESTRACJA UCZESTNIKÓW

11.00 otwarcie konferencji

- dr *Justyna Schulz*, dyrektor Instytutu Zachodniego

PANEL I

11.10 Krajobraz polityczny w Niemczech

moderator: *Andrzej Skiba*, Uniwersytet Gdański

wprowadzenie: prof. dr *Uwe Jun*, Universität Trier

- dr *Carsten Koschmieder*, Freie Universität Berlin
- dr *Joanna Trajman*, Uniwersytet Wrocławski
- dr *Piotr Kubiak*, Instytut Zachodni

12.30 dyskusja

13.00 przerwa

PANEL II

13.15 Niemcy wobec kształtu Unii Europejskiej: status quo czy zmiany?

moderator: dr hab. *Krzysztof Malinowski*, Instytut Zachodni

wprowadzenie: *Karol Janoś*, Instytut Zachodni

- dr *Piotr Buras*, European Council on Foreign Relations, Warszawa
- prof. dr hab. *Tomasz Grzegorz Grosse*, Uniwersytet Warszawski
- dr *Kai-Olaf Lang*, Stiftung Wissenschaft und Politik, Berlin

14.30 dyskusja

15.00 lunch

PANEL III

15.45 Globalne zaangażowanie Niemiec i Polski

moderator: dr *Joanna Dobrowolska-Polak*, Instytut Zachodni

- dr hab. *Beata Molo*, Akademia im. Frycza-Modrzewskiego, Kraków
- dr *Kamil Zajączkowski*, Uniwersytet Warszawski
- *Magdalena Szaniawska-Szwabe*, Rundfunk Berlin-Brandenburg

17.00 dyskusja

17.30 przerwa

<spacer z przewodnikiem po Starym Mieście>

19.30 kolacja, restauracja „Rynek 95”, Stary Rynek 95

Środa 28.11.2018

PANEL IV

9.30 Rewolta 1968 i jej skutki – z perspektywy współczesnej

moderator: dr *Maria Wagińska-Marzec*, Instytut Zachodni

- dr *Wolfgang Kraushaar*, Hamburger Stiftung zur Förderung von Wissenschaft und Kultur, Hamburg
- Prof. Dr. *Ingo Juchler*, Universität Potsdam, Lehrstuhl für Politische Bildung, Potsdam
- dr *Stefan Wolle*, dyrektor naukowy DDR Museum, Berlin
- prof. dr hab. *Leszek Żyliński*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń
- dr *Michał Stefański*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

11.30 dyskusja

12.00 przerwa

PANEL IV

12.15 Przemiany pamięci historycznej na pograniczu polsko-niemieckim

moderator: dr hab. *Jerzy Kaczmarek*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

- prof. dr hab. *Andrzej Sakson*, Instytut Zachodni
Pamięć historyczna i wrażliwość społeczna na pograniczu
- dr *Marcin Tujdowski*, Instytut Zachodni
Transgraniczna współpraca między instytucjami pamięci
- dr *Agnieszka Korman*, Regional Management Polska-Saksonia, Görlitz
Transgraniczna współpraca między instytucjami pamięci, transgraniczne nauczanie w szkole
- prof. dr hab. *Grzegorz Kucharczyk*, Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim
Pamięć historyczna na pograniczu. Komentarz

13.30 dyskusja

14.00 zakończenie konferencji

lunch